

6. Wat zijn de kansen voor zaadvaste rassen?

Zaadvaste rassen hebben even groot opbrengspotentieel als hybride rassen

Door de focus op het veredelen van hybriden is de veredeling van zaadvaste rassen in bepaalde gewassen op achterstand gezet.

De meest genoemde voordelen van hybriden zijn opbrengst (heterosis-effect) en uniformiteit. Maar er blijken ook zaadvaste rassen te zijn met opbrengsten die vergelijkbaar zijn met F1-hybride rassen (zoals bij ui).

Deze F1-hybriden zijn vaak wel uniformer dan zaadvaste rassen. Conclusies:

- Er is geen eenduidige uitspraak te doen over de verschillen in opbrengspotentie tussen F1-hybriden en zaadvaste rassen.
- Diverse veredelaars bevestigen dat als er maar voldoende veredelingsinspanning gepleegd wordt, dan kunnen zaadvaste rassen minstens zo goed zijn als F1-hybriden.

Kansen voor biodiversiteit

Dankzij de lage kosten van veredelen en zaadproductie van zaadvaste rassen kan de diversiteit aan rassen groeien. Bovendien dragen zaadvaste rassen bij aan het breed houden van de genetische basis doordat deze rassen altijd gebruikt mogen worden door andere veredelaars. Dat is belangrijk voor de voedselzekerheid in de toekomst.

Figuur 9.

Een teler selecteert in de nakomelingen van een rode kool kruising op zoek naar een mooie koolvorming met minder vlezige nerven en een kleinere pit. De stronken van de mooiste kolen zullen weer uitgeplant worden om daar zaad van te produceren voor de volgende generatie.

(Foto: Louis Bolk Instituut)

Veredeling voor zaadvaste rassen

Inmiddels zijn er ook enkele biologische en biologisch-dynamische veredelaars in binnen- en buitenland die zich toeleggen op het veredelen van zaadvaste rassen in kool, witlof, ui, prei, peen, rode biet, sla, tomaat, tarwe, gerst, mais, etc.

Rol en commitment van de keten

Door veranderingen in het teeltsysteem, bijvoorbeeld door het gebruik van een oogstband bij bloemkool of een klembandrooier bij peen, passen bepaalde oude zaadvaste rassen niet goed meer in de huidige landbouw. Dergelijke rassen kunnen wel worden aangepast door selectie op specifieke eigenschappen. Zo zijn de zelfdekkendheid bij bloemkool voor de witte kleur of de stevigheid van het loof bij peen tijdens de mechanische oogst belangrijke criteria.

- Dit vraagt dus om verbetering bij oude rassen en dus veredeling.

In sommige gevallen zijn producten van zaadvaste rassen niet zo uniform als F1-hybride rassen,

- en dat vraagt acceptatie van de handel (en de consument) die gewend is de partij te beoordelen aan de mate van uniformiteit.